

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOO AJALEHT

RAAMATUKOGU JAOKS OLULINE PÄEV

OLI ESMASPÄEV, 4. APRILL, MIL AVATI NÄITUS SAKSAMAALT DARMSTADTI TEHNIKAÜLIKOO LINGITUSENA SAADUD RAAMATUTEST.

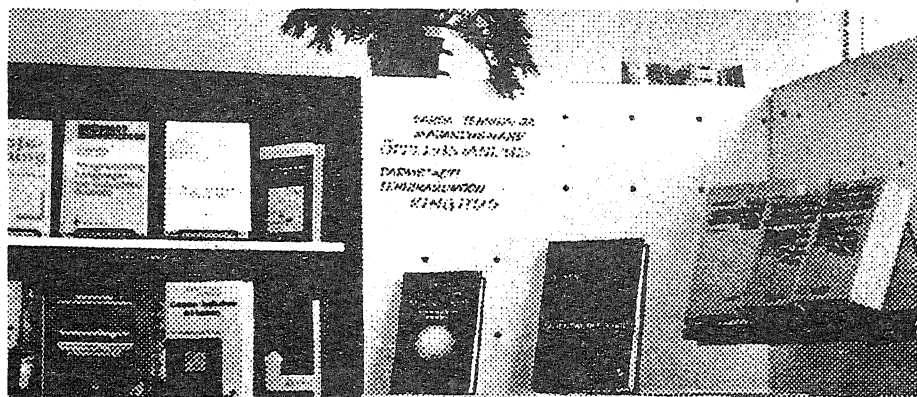
Raamatukogu on nüüd rikkam 208 õpiku, monograafia ja käsiraamatu võrra. Saadeti sisaldas ka paarkümmend köidet normdokumente. Rektor **Olav Aarna** sõnade järgi näituse avamisel moodustab nimetatud koguse hind ühe kümnendiku kogu rahast, mida meie raamatukogu on aasta jooksul võimeline hankima.

Prorektor **Rein Küttner** selgitas ajalehele, et idee sai alguse 1992. a, kui sõlmiti leping TTÜ ja DTÜ vahel. Lepingus oli ka punkt, et kolleegid Darmstadtist vahendavad meie palvele vastu tulles ja meie poolt esitatud nimekirja arvestades raamatuid. Kuna meie ise ei suudaks sellisel tasemel saksa kirjastuste väljaandeid niipeagi omandada, on saadud kogus – umbes 23 000 DEM eest – (ja võib-olla mõne aja pärast tuleb lisagi) igati hinnatav. On, mille eest tänulik olla.

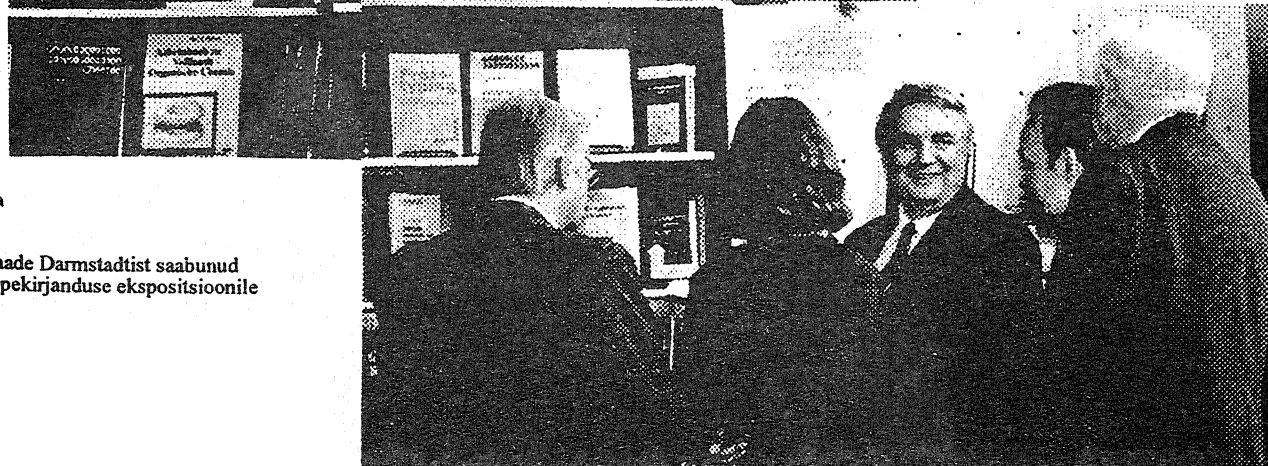
Prof Rein Küttner avaldas tänu DTÜ presidendile prof Helmut Böhmele, kes ise tookord Tallinnas käis ja tänu kellele sealne aktsioon käivitus. Ühtlasi loodetakse, et tänu uemale Saksa tehnika- ja majandusalasele õppekirjandusele suureneb meie inimeste motivatsioon võõrkeele õppimiseks. Sama kontaineriga jõudis TTÜsse ka 80 000 DEM ulatuses tehnikat meie arvutivõrgu väljaehitamiseks.

Rein Küttner rõhutas veel, et raamleping meie ja saksa kolleegide vahel on pikaajaline ja mitmekülgne. Praegu on Darmstadtis stažeerimas doktorant Toomas Parve ja varsti minemas dotsent Henno Pavelson. Sealtpoolt on oodata siia õppejõude keskkonnakaitse ja keele alalt. Koostöö jätkub.

*Üles kirjutanud
URMI RÊINDE*

Rõõmus elevus näituse avamisel. Kõige rohkem edu üle rahul on kindlasti prof Rein Küttner

Vaade Darmstadtist saabunud õppekirjanduse ekspositsioonile

KEEMIAPROFESSOR AUGUST GUSTAV PARTSI 90. SÜNNIPÄEV

oli 1. aprillil 1994. Tehnikaülikool tähistas oma endise õppejõu, praegu Austraalias elava professori juubelit näituse ning konverentsiga 4. aprillil.

Raamatukogu ees oleva näituse on hinge ja südamega koostanud bibliograaf **Imbi Kaasik**. Näituse avasõnad lausus õppeprorektor prof **Tiit Kaps**. Ta mainis, et A.G. Parts oli üks neist, kes Tallinna Tehnikaülikoolile 1936. aastal aluse pani. Osa väärika mehe elutööst sai tehtud Tehnikaülikoolis: ta oli erakorraline professor füüsikalise keemia alal 1936. a-st, korraline professor 1939. a-st, füüsikalise keemia laboratooriumi juhataja 1936. kuni Rootsi siirdumiseni 1943. T. Kaps rõhutas prof Partsi osa kirjastustegevuse arendamisel, mis on näitusel ka kujukalt näha. "Tallinna Tehnikainstituudi Toimetuste" väljaandmise ettevalmistamist juhtis komisjon, mille koosseisu kuulus ka juubilar, olles selle väljaande toimetaja a-st 1940.

Prof A. Parts töötas ka mitmel administratiivsel ametikohal, olles keemia- ja mäeteaduskonna sekretär 1940–1943 ja

prorektor 1940–1943. 1940. a oli ta rektori asetäitja õppe- ja teaduslikul alal ning lühikest aega ka rektori kohusetäitja, 5. juulist 10. septembrini 1941.

Prof. A. Partsile kui mitmekülgsel isiksusele viitavad ka tema teadusvälised tegevusalad. Ta oli TTÜ õppejõudude ja ametnike kehakasvatuse ühingu esimees ning Eesti Üliõpilasseltsi liige Tartu Ülikooli päevilt. Ülikooli oli ta lõpetanud, muide, juba aastal 1925.

Emigratsioonis sidus ta end pikemalt Türgis Ankara ülikooliga. Kui president Meri hiljuti Türgis käis, siis selgus, et Ankara ülikoolis eestlasest õppejõudu ja teadlast veel mäletati. Ankaras ilmus temalt märkimisväärne keemiaõpik.

"Keemia elav ajalugu" hr **Evald Elmann** kõneles oma isiklikest mälestustest üliõpilasena, mil tema õppejõud oli prof Parts. Pidulikult juubelikonverentsil esines pikema ettekandega Tartu Ülikooli emeritprofessor **Vello Past**. Eriti paeluv oli see osa tema kõnest, mis puudutas A.G. Partsi elu ja tegevust emigratsioonis. Prof Past on olnud kontaktis prof Partsi tütre pr **Maaja-Reet Kalaga**, kellega ta on pidanud kirjavahetust ja kellelt on saanud perekonnaarhiivi dokumente.

Prof Parts sidus oma elu Austraaliaga 1951. a, kus ta asus kohe tegelema Teaduslike ja Tööstusuuringute Organisatsioonilise praktikute uuringutega tahkete kütuste alal. Ta lahendas ka füüsikalise-keemilisi probleeme, näiteks tahkete kehade eripinna määramine.

1955. a asus prof Parts tööle Sydney. Aastail 1957–1970 töötas ta Sidney Tehnoloogia Ülikoolis erakorralise professorina. Seal siirdus ta pensionile.

Tema tegevusvaldkond oli põhiliselt polümeerisatsiooni protsesside uurimine. Sel alal on temalt ilmunud veerandsada teaduslikku tööd maailma juhtivates rahvusvahelistes ajakirjades.

A.G. Partsi võib õigusega pidada emulsioon-polümeerisatsiooni tunnustatud uurijaks. Tema tegevus Eestis enne äraminekut oli teada ja hinnatud, aga andmeid tegevuse kohta emigratsiooniaastatel oleme saanud alles viimasel ajal. Prof Partsi tütre kõrval on emeritprofessor Vello Past informatsiooni saanud ka tema õetütrelt pr **Tõnistelt**, kes elab Tallinnas ja kes viibis ka oma väärika sugulase juubeli tähistamisel meie ülikoolis.

Konverentsil esines sõnavõtuga veel pr Imbi Kaasik, kes kõneles juubilarist kui inimesest, isiksusest, tema organisatsioonilise tegevusest, tuues välja palju huvitavaid fakte. Isiklike meenutusi vahendas kuulajaile prof **Enno Siirde**, kes oli töötanud prof Partsi käe all füüsikalise keemia laboris assistendina saksa okupatsiooni ajal.

Emeritprofessor Vello Past märkis lõpetuseks, et oli väga meeldiv TTÜ ettevõtmine tähistada A.G. Partsi juubelit kodumaal.

Kokkuvõtte teinud
Urmi Reinde

Tartu Ülikooli emeritprofessor Vello Past

A.G. Partsi 90. juubeliile pühendatud näituse avamisel kõneleb õppeprorektor Tiit Kaps

Tehnikaülikooli ajalooliste isikute tähtpäevi aprillis

90 aastat tagasi, 1. aprillil 1904. a sündis Seli vallas tulevane rahvusvahelise mainega keemiateadlane **ADOLF GUSTAV PARTS**. Ta oli TTÜ füüsikalise keemia professor ja laborijuhataja 1936–1943 ning prorektor 1940–1943. Prof dr A.G. Parts on avaldanud Eestis, Rootsis, Türgis ja Austraalias ligemale 70 publikatsiooni. Prof A.G. Parts, tema lapsed, lapse-

lapsed ja lapselapselapsed elavad Austraalias. Tema elutööd tutvustav **näitus on avatud raamatukogus 28. märtsist kuni 17. aprillini.**

110 aastat tagasi, 12. aprillil 1884. a sündis Saadjärve vallas tulevane agronoom **JUHAN KALM**, kes 1920–1922 õpetas TTs maapinnatundmist, maaparandust ja maakuivatust. Ta suri 17. juulil 1953. a Kanadas.

120 aastat tagasi, 14. aprillil 1874. a sündis Adavere mõisas tulevane *canid rer merc* **HANS MARGENS**, kaubanduskoolide ja -kursuste organiseerijaid Eestis a-st 1905. TT õppejõud oli 1921–1933 ja õpetas rahvamajandust, arvepidamist ning ärikirju. Korp! Vironia asutajaid. Saatus teadmata.

* Eduard Nipmann on teadlikult välja jäetud.

TTÜ Nõukogus

15. märtsil

Piduliku meeleolu juhatas sisse teenete-medali "Mente et manu" üleandmine juubelite puhul: prof Jevgeni Fominõh, insener Marika Jaagusoo, aseprof Anti Viikna.

Biomeditsiinitehnika keskuse loomise ja põhimääruse eelnõu esitas prof **Hiie Hinrikus**. Keskuse põhiülesandeks on biomeditsiinitehnika-alane teadus-, õppe- ja arendustöö. Keskuse põhilisteks tegevusvaldkondadeks jäävad nimetatud tööde koordineerimine ja korraldamine, täienduskoolituse korraldamine ja läbiviimine, erialased teenus- ja lepingulised tööd, vajaliku aparatuuri soetamine, erialase informatsiooni levitamine jms. Keskuse kollektiivseks juhtorganiks on nõukogu, mille koosseisu kuuluvad ka Rahvusvahelise Meditsiini- ja Bioloogiatehnika Föderatsiooni esindaja ning Eesti Biomeditsiinitehnika ja Meditsiinifüüsika Ühingu esindaja, samuti Tartu Ülikooli esindajad.

Nõukogu otsustas luua biomeditsiini-keskuse ja kinnitada põhimääruse vastava otsusega.

Õppe- ja teadusosakonna põhimääruse eelnõu esitas osakonna juhataja dots **Rein Lees**. Osakond on TTÜ haldusüksus, mis korraldab ülikooli õppe-tegevust, teadusuuringuid, arendustegevust ja vastavalt riiklikku aruandlust. Osakonna moodustab ning likvideerib TTÜ nõukogu. Õppe- ja teadus-

osakonna tegevusvaldkonda kuulub õppe-tegevuse korraldamisega seonduv, teadustegevuse ja selle korraldamisega seonduv, teabeteenistus, välissidemed. Nõukogu kinnitas õppe- ja teadusosakonna põhimääruse.

Õppesuuna nõukogu põhimääruse eelnõu esitas dots **Ahto Lõhmus**. Nõukogu on kollegiaalne otsustuskogu õppesuuna õppekava loomiseks ja õppekavaga seotud põhimõteteliste küsimuste lahendamiseks. Nõukogu liikmeteks võivad olla õppesuuna alus- ja põhiaineid õpetatavate õpetoolide (lektoraatide) õppejõud, õppesuunale lähedaste õpetoolide õppejõud, õppesuunale lähedaste tehnika- või majandusalade asjatundjad. Nõukogu tegevusvaldkonda kuuluvad õppesuuna õppekava loomine, registrisse kandmine, uute õppeainete tellimine, lõpetajate vajaduse analüüs ja prognoosimine, õpikonna juhataja kandidaadi esitamine jm. Nõukogul on õigus kontrollida suuna õppekava täitmist instituutide ja keskuste poolt ning teha esildisi õppekomisjonile, instituutide direktoreile ning õppe- ja teadusosakonna juhatajale.

Nõukogu kinnitas õppesuuna nõukogu põhimääruse.

Nõukogu kinnitas juhendi valdkonnaõppest suunaõppesse üleminekuks (alates 1993. a vastuvõtust). Kinnitati ka õppesuundade üliõpilaskohtade protsentkvoodid päevases õppevormis aastaks 1994.

Lühidalt juhendist: vastuvõtt Tehnikaülikooli toimub valdkonniti. Sisseastumisel võib üliõpilane deklareerida soovitava õppesuuna, aga see ei ole määrav hilisemal konkursil. Valdkonnaõppest suunaõppesse ülemine toimub kord aastas ja see on kohustuslik.

Kahe aasta (õhtuses õppevormis kolme aasta) jooksul suuna valimata jätnud üliõpilane eksmatrikuleeritakse.

29. märtsil

Istung algas taas pidulikult. Hiljuti juubelit tähistanud õppejõude aseprofessor **Petter Laidot** ja dotsent **Aksel Jõgi** autasustati ülikooli teenete-medaliga "Mente et manu".

Nõukogu, kuulanud ära kantsler **Jüri Tanneri** aruande 1993. aasta eelarve täitmisest, otsustas kinnitada 1993. a riigieelarve täitmise aruande.

Eelarvekomisjonile tehti ülesandeks võtta 1994. a eelarve kuluartikliteks jagamisel aluseks 1993. a väljakujunenud proportsioonid.

Nõukogu kuulas ära eelarvekomisjoni esimehe rektor **Olav Aarna** ettepanekud ning kantsler **Jüri Tanneri** selgitused ning kinnitas TTÜ 1994. a eelarve. Kantslerile tehti ülesandeks esitada Kultuuri- ja Haridusministeeriumile taotlus eelarve defitsiidi katmiseks. Otsustati, et eelarvevälistelt vahenditelt ülikooli üldkuludesse laekuv 15 % kasutatakse majanduskulude puudujäägi katmiseks. Tehnika- ja kinnisvaraosakonna juhatajale **Olavi Paulusele** tehti ülesandeks töötada välja ja rakendada meetmed majanduskulude kokkuhoiuks.

TTÜ põhitegevuse riigieelarveline finantseerimine on 1994. aastal: 63 miljonit 961 tuhat krooni, sh riigieelarvest 55 miljonit 478 tuhat ja teadusfondist 8 miljonit 483 tuhat krooni.

TTÜ pressiteenistus

SUVESEMESTER '94

On alanud 1994. aasta suvesemestri eelregistreerimine.

Eelregistreerimist viivad läbi päevaste osakondade dekanaadid, kraadiõppe talitus ja ehitusmaterjalide õpetool ruumis A-III 303. Eelregistreerimine toimub 4.-18. aprillini. Suvesemestri lõplik õppeplaani koostatakse pärast eelregistreerimise lõppu.

Suvesemestri õppeainetena pakume välja keeltekursusi, arvutigraafikat, suhtlemispsühholoogiat ja sotsiaalteadusi.

Informatsiooni suvesemestri õppeainete ja õppeplaani kohta saab rektoraadi, dekanaatide ja kraadiõppetalituse teadetetahviltelt. Informatsiooni saamiseks võib pöörduda ka ehitusmaterjalide õpetooli A-III 303, telefon 53 29 79.

Dotsent **Lembi-Merike Raado**,
ehitusmaterjalide õpetool,
suvesemestri korralduskomisjon

Külalisõppejõud

CHARLES SCOTT

Majandusprofessor, Sellinger School of Business and Management, Baltimore, Maryland

Kas Te töötasite enne Eestit üksnes Ameerikas?

Jaa.

Miks valisite enda jaoks välja just Eesti?

Siin on mitu põhjust. Esiteks on see aasta mul vaba ja võin tegelda, millega tahan. Niisugune aasta võimaldatakse meile iga seitsme aasta järel nagu puhkus. Nn ülemaailmse abistamise korras tehti mulle ettepanek sõita siia.

Miks siia?

Selleks on kolmas põhjus. Ma olen ökonomist, aga Eesti on maa, mis muudab oma majanduslikku süsteemi. Täheleb, siinsed inimesed tahavad rohkem kui teistes maades tundma õppida kaubandusteadust. Ja lõpuks pakkus mulle huvi vaadata, kuidas elab endine Nõukogude Liidu vabariik.

Mida ja kellele Te loete?

Loengud on majandusteaduskonnas ja mul on üks pidev esimese kursuse grupp. Nendele loen mikro- ja makromajandust. Mõnda teist ainet annan kolmanda ja neljanda kursuse mehaanikutele.

Kuidas meie tudengid inglise keelest aru saavad?

Esimene kursus oskab väga hästi. Neljanda kursuse üliõpilased on isegi nõrgemad. Aga praegu on mul kolmanda kursuse mehaanikute rühm, kus me viime loengut läbi koguni kahekesi: mina räägin ja mu abiline tõlgib.

Huvitav, et esmakursuslased valdavad keelt paremini lõpetajatest...

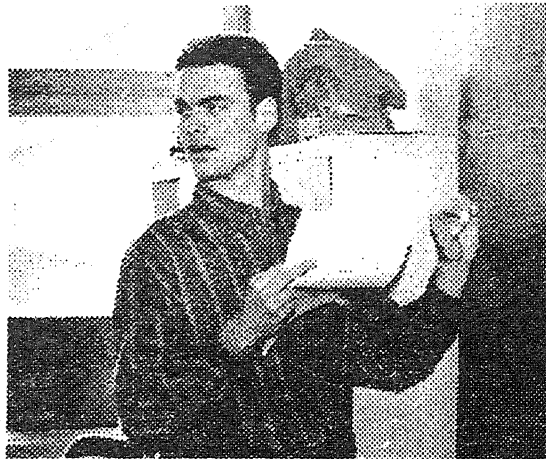
Seda on kerge seletada: esimesel kursusel õpivad need noored, kes keskkoolis elasid üle keelelise situatsiooni muutuse, mille tulemusena inglise keel sai liidriks.

Kuid erikoolid eksisteerisid ka varem.

Aga kus õpilased võisid inglise keeles kõnelda?

Millised on Teie töös plussid-miimused?

ERIC ROWLETT

Eric Rowlett loengu ajal...

lõpetas 1993. a mais Kolumbia ülikooli. Ta otsustas oma esimese tööaasta veeta mitte oma armsas Ameerikas, vaid ühel soome-ugri maal – Eestis. Ja võibolla mõnel teisel soome-ugri maal veel..

Mil moel Te sattusite Eestisse?

Üks meie ülikooli professor käis Tallinna Tehnikaülikoolis ja hr Olav Aarna, teie rektor, palus saata siia õpetajaid. Meie ülikoolis riputati üles kuulutus... No ja ma olengi siin.

Mis ülikool see on?

Kolumbias Missouriis. Mul vedas: seal, kus ma sündisin, seal ka õppisin.

Mida õppisite?

Sotsioloogiat.

Aga töötate lingvistina.

Et töötada sotsioloogina, tuleb läbida kolm astet, aga mul on alles esimene.

Mis mõte on sellisel haridusel?

Mõte on konkreetne: esimene aste annab õiguse paljudele erialadele edasi minna.

Kas kavatsete veel midagi õppida?

Olen mõelnud, et lähen mäedzheride kooli. Või veel kuhugi. Sellisel juhul kulub mulle mu esimene aste marjaks ära.

...ja tema automaatikateaduskonna II kursuse vene õppegrupp

Fotod Meida Jalast

Külalispõppejõud

Mida head võib olla selles, et ma olen väga hõivatud? Kuid peamine HEA on see, et ma õpin palju, näen teistsugust maad, teisi inimesi. Halb aga on, et pole autot, pole telefoni, pole ammu näinud sõpru...

See-eest võite ette kujutada, kuidas Te jagate muljeid oma siinviibimisest.

Jah, muidugi. Ma pole ammu näinud perekonda – see on kõike muud kui rõõmustav. Tõsi, mul on tekkinud uusi sõpru, kuid vanadega ei saa ma muud moodi suhelda kui kompuuterside vahendusel.

Kas olete käinud ka Tallinnast väljaspool?

Hiumaa, Saaremaa, Tartu. Saartele sõitsime grupi välismaa õppejõududega ekskursioonile.

Loodus?

Iseenesest mõista. Ja Saaremaal ka piiskopiloss. 16. veebruaril käisin Tartus ja lugesin ülikoolis loengu rahvusvahelisest ökonoomikast oma kolleegi asemel.

Kas on erinevusi ameerika ja eesti üliõpilaste vahel?

Jaa. Ameerika tudengid asuvad meeldi õppejõuga keskustellu. Nad teavad, et võivad oma ainet õppejõuga arutada, ja on siin väga aktiivsed. Aga eestlased ei armasta üldse rääkida.

Kuid tuleb ju neilgi õppejõult üht-teist teada saada?

Seda küll, kuid, esiteks, mitte tunni ajal, ja teiseks, see pole vastastikune arutelu. Ühepoolne jutt ei anna ju midagi.

Tundub, et Te sõitsite siia mingite lootuste, soovidega. Kas need on täitunud?

Lootuste ja ootuste vahel on vahe. Ma lootsin õpetada, ise õppida, aidata. See kõik ongi nii läinud. Kuid konkreetseid ootusi mul ei olnud. Kuna ma ei ole kodus, siis ma vaatan pidevalt ringi, jälgin, kuulan... Mul on huvitav.

Ja mida Te siin õpite?

Ma püüan mõista erinevusi siinse ja sealse maailma vahel. Mulle näib, et mul õnnestubki mõista.

Kas Te annate siin inglise keelt nii eesti kui ka vene gruppidele?

Jaa.

Kuidas Teil õnnestub õpetada inimesi, kelle keelt Te ei tunne? Kas sel puhul on vaja erilist meetodit?

Selle meetodi alus on palju rääkida. Peaaegu kõik mu üliõpilased on kuskil inglise keelt juba varem õppinud, kas koolis või eraõpetajate juures. Seepärast võivad nad aru saada uute sõnade seletustest, oskavad töötada sõnastikuga, ühtteist mõista, ühtteist öelda.

Aga kes paremini keelt tunneb – eestlased või venelased?

Eestlased räägivad palju paremini. Põhjus, ma arvan, on selles, et eestlased on väikesearvuline rahvas ja siin vajatakse rohkem võõrkeeli.

Milliseid keeli ise oskate?

Need keeled jagunevad kolme gruppi. Esimeses grupis on kõik kohad tihedasti hõivanud üks keel – inglise. Teises grupis on keeled, mida ma tean väga vähe: need on eesti, saksa, ungari. Ja kolmandas grupis on keeled, millest ma tean kümnekond sõna: vene, rootsi, hispaania.

Teil on õnnestunud õppida nii palju keeli?

Ma olen palju reisinud: Mehhikos, Kanadas, mitmel Ida-Euroopa maal, Venemaal...

Kui kaua kavatsete Eestis töötada?

Suvel sõidan ära. Kui veab, saan töötada ka Soomes ja Ungaris.

Millest selline huvi just nende maade vastu?

Ma olen stazheerinud politoloogia alal Soomes ja Ungaris. Järelikult tean ma neist maadest palju ja tahan sinna tagasi minna, et oma uurimusi süvendada.

Mis Teile Eestis kõige rohkem meeldib? Tallinna vanalinn, Kadrioru, Glehni park... Ja tume õlu.

Mis ei meeldi?

Pikad pimedad ööd. Külma kannatan veel välja, aga pimedust mitte.

Peaksite tulema siia suvel.

Jah, muidugi, jaanipäeval. Kuid praegu ma veel ei tea, kas mul õnnestub sel ajal siin olla. Ma püüan.

Kuidas töö läheb?

Oh, see muutub iga päev. Ühel päeval on kõik halvasti, tudengid on passiivsed... Aga teisel päeval töötavad nad püüdlikult, mul on hea tuju, ja lõppkokkuvõttes on kõik suurepärase.

Kas Teil on enda jaoks Eestis mõni ülesanne?

Jah, esiteks tahan keele endale selgeks teha. Teiseks, tundma õppida seda maad. Mulle pakub huvi, kuidas inimesed siin elavad: rikkad ja vaesed, venelased ja eestlased; kuidas nad peavad vastu ühes poliitilises ja sotsiaalses süsteemis.

Vestlused vahendanud

JANA MAJEVSKAJA

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA HUMANITAAR- JA SOTSIAALTEADUSTE OSAKOND JA TARTU ÜLIKOOLI PSÜHHOLOOGIAOSAKOND

kuulutavad
AVATUD EESTI FONDI
toetusel välja

INGLISKEELSETE SOTSIAALTEADUSLIKE TÖÖDE KONKURSI

Konkursi eesmärgiks on premeerida Eestis elavaid sotsiaalteadlasi, kelle uurimused on leidnud arenenud läänemaailmas tunnustust, ning aidata kaasa sotsiaalteadusliku uurimistöö ja hariduse edendamiseks Eestis.

Välja jagatakse neli preemiat. Ühe preemia suuruseks on 5000 krooni. Konkursikomisjonil on õigus eraldatud summa piires välja anda suurem arv väiksemaid preemiaid.

Konkursile võib esitada 1991. aastal või hiljem väljaspool Eestit inglise keeles avaldatud töid.

Esitatakse tööks võib olla: a) artikkel; b) artiklite seeria; c) raamat (monograafia, artiklite kogumik, õpik, etc). Artiklite seeria võib olla pühendatud ka rohkem kui ühele probleemile, kui neid on käsitletud sama autor (autorid).

Esitada võib töid järgmistel erialadel: majandusteadus, õigusteadus, sotsioloogia, demograafia, pedagoogika, psühholoogia, politoloogia, inimgeograafia, sotsiaalantropoloogia.

Oma töid võivad konkursile esitada ainult üksikautorid ja autorite kollektiivid ise. Kollektiivsete tööde puhul võivad kaasautorid elada väljaspool Eestit. Premeeritakse ainult neid autoreid, kes elavad alaliselt Eestis.

Konkursile võib esitada töid, mis osalevad (osalesid) teistel konkursidel.

Esitada tuleb üks eksemplar (originaal või koopia) vastavast tööst koos kaaskirjaga, milles leiduvad andmed autori (autorite) kohta: töökoht, aadress, telefon. Mitme autori puhul kirjutab kaaskirjale alla autorite kollektiivi juht.

Üldjuhul töid autoritele pärast konkurssi ei tagastata.

Tööd tuleb esitada hiljemalt 6. maiks 1994 aadressil:

Ingliskeelsete sotsiaalteaduslike tööde konkurs, Humanitaar- ja Sotsiaalteaduste Osakond, Eesti Teaduste Akadeemia, Estonia pst. 7, EE0100 Tallinn. Informatsioon tel 44 93 70 tööpäeviti kella 10-12 ja 14-16.

Konkursi tulemused tehakse teatavaks 1994 juunis.

LAHTISTE USTE PÄEVAD

viidi läbi 28.–30. märtsil. Vastuvõtukomisjoni sekretär **Kulla Võrno** ütles, et need möödusid nagu tavaliselt. Enamik saabunud abituriente olid huvitunud ja kursis tehnikaülikooli võimalustega. Üllatavalt palju saabus noori väljastpoolt Tallinna: Saaremaalt, Võrust, Tartust, Haapsalust, Rakverest. Ja seda ajal, mil sõidupilet on nii kallis!

Vene noored olid nagu ikka aktiivsemad ja küsisid rohkem. Eesti poisid üldjuhul küsimusi ei esita, kuid tänavu siiski saalist sedeleid tuli, kui kohtuti TTÜ esindajatega aulas. Sissejuhatava sõnaga oli lahkesti nõus esinema rektor **Olav Aarna**. Teisel päeval juhtisid üritust õppe- ja teadusosakonna juhataja dots **Rein Lees** ning prorektor **Tiit Kaps**. Eksamil ette tulevatest probleemidest kõnelesid ainekomisjonide esimehed või nende asetäitjad. Mainiti

sagedamini ette tulevaid vigu, soovitusi kuulati huviga.

Meie maja töötajad olid giidideks, ja enamasti kõik nad suutsid oma abiturientide grupid ringkäigul ka lõpuni koos hoida. Põhiliselt tutvustati õppe-suundi.

Kokku käis TTÜd uudistamas üle 1000 abiturienti. Kui möödunudaastane vastuvõtu kontrollarv oli 1250, siis tänavune on 1230. Kui mullu võeti vastu 25% vene õppekeelega noort, siis sel aastal langeb see protsent 10-le. Aga venelasi on tänavu ka vähem oodata, kuna ka vene keskkoolid hakkavad üle minema 12aastasele koolitüklile.

Kulla Võrno: "Kui ma sisseastujatega kohtun, kas nende koolis või meil siin ülikoolis, ikka räägin ma neile: ärge mõelge ainult majanduserialadele, mõelge rohkem töökohtadele tulevikus!

Noored ei taha sisseastuja teatmikku mujalt lugedagi, kui ainult majanduse valdkonna kohalt. Aga praeguse õppesüsteemi juures on võimalik õppida näiteks insenerökonomistiks – kui rohkem võimalusi tulevikus pakkuv eriala!"

Tudengikandidaatidel on, millele mõelda. Aitäh kõigile, kes aitasid lahtiste uste päevi korraldada!

Suur tänu ka trüki- ja kirjastusosakonnale. Kuigi käsikirjad laekusid neile hilinemisega, oli tänu nende kiirele tööle lahtiste uste päevade küllastajail võimalik osta nii "Teatmikku sisseastujaile" kui ka "Matemaatika ülesandeid sisseastujaile".

Vastuvõtukomisjoni nimel
URMI REINDE

HEINO LEPIKSON 80

28. veebruaril tähistati Glehni lossis prof Heino Lepiksoni 80. sünnipäeva. Tema poolt läbikäidud teed siledaks ja sirgeks pidada vaevalt saab.

Sündinud 26. veebruaril 1914 eestlasest käsitöölise perekonnas Bakuus, sai ta alg- ja keskkooli hariduse Prantsuse Lütseumis Tallinnas. Et perekonnas oli üksainus laps, püüdsid vanemad anda Heinole võimalikult hea hariduse. Järgnes aastane sõjaväeteenistus ja 1934. a teekond Nancy Ülikooli Elektroonika ja Masinaehituse Instituuti. Selle lõpetamine esikohaga lõpueksameil 1938. a tõi kaasa ettepaneku jätkata samas assistendina ning doktorandina prof E. Hahni juures turbomasinate arvutuse alal. Edukalt alanud teadusuuringud jäid aga kahjuks aasta pärast pooleli, sest kodukülastuselt Prantsusmaale naasmise tegi võimatuks 1939. a puhkenud sõda. Järgnes inseneritöö aktsiaseltsi "A.M. Lutheri Põhjavabrik" juhataja ametikohal. Sõja tegi H. Lepikson kaasa 7. ja 118. Eesti Laskurcorpuse koosseisus. Veel enne tema demobiliseerimist esitas tolleaegne Tallinna Polütehnilise Instituudi direktor prof A. Altna väeosa komandõrile taotluse lubada insener H. Lepiksonil kohakaaslasena TPIs masinate teooria kursust lugeda. Nii algaski 1946. a kevadsemestrist tänase juubilari

tegevus selle distsipliini põhilektorina. Sama aasta sügisest jätkas ta TPIs tööd juba põhikohaga. Otsekohe alustas H. Lepikson ka väitekirja koostamist põrlevate masside tasakaalustamise alal ja kaitses seda edukalt Leningradi

Polütehnilises Instituudis 1949. a. Järgnes dotsendikutse 1950. a.

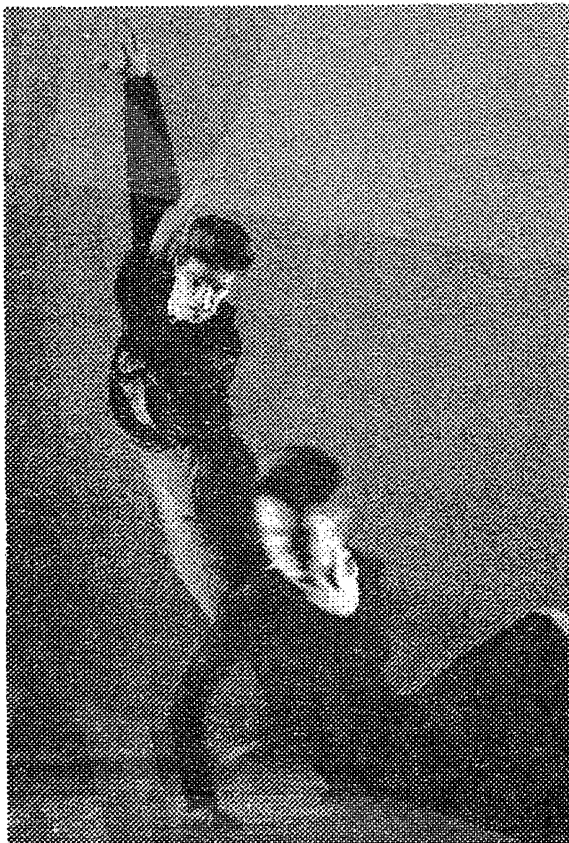
Heino Lepiksoni juhi- ja organisaatorivõimed töid 1949. a kaasa tema määramise TPI teadusliku uurimise sektori juhatajaks. Ning kui 1956. a loodi TPIs direktori asetäitja koht teadustöö alal (hilisem nimetus teadusprorektor), siis oli loomulik, et see vastutusriikas amet usaldati nimelt H. Lepiksonile. Järgnes 18 aastat edukat tegevust TPI teadustöö tippjuhina. Paralleelselt juhatas ta kuni 1971. aastani ka masinaelementide kateedrit.

Suur töökoormus ei lubanud lõpule viia mõtet doktoritööst triboloogia valdkonnas. Edukas töö aspirantidega, kellest kümme kaitsesid väitekirja, samuti arvukate õppe- ja käsiraamatute väljaandmine tingisid, et 1962. a anti H. Lepiksonile professori kutse.

Professor Heino Lepiksoni jätkuv reipus lubab loota, et näeme teda ka edaspidi toimekana. Selleks tervist ja jõudu!

Arvukate õpilaste ja kolleegide nimel
ILMAR KLEIS

Ühineme õnnitlejatega!
"TEHNIKAÜLIKOOLI"
toimetus

"Tütarlaps ja surm"

Foto Harri Rospu

Ootuspäratu balletiõhtu

esietendus Estonia Teatris 18. märtsil k. a. Kolmest lühiballetist – "Blues", "Tütarlaps ja surm" ja "Elu kui unistus" koosnev õhtu pärineb Ameerikas sündinud, põhiliselt Inglismaal hariduse saanud ja tegutsenud koreograafilt Robert Northilt. Tallinnas oli ballette lavale seadmas Robert Northi assistent Julian Moss, kes on seda tööd teinud paljudes maailma punktides, Lõuna-Aafrikast Rootsini, Singapurist USAni.

Ballettide muusika ja ka tantsukeel on erinevad. Esimese osa, "Blues", muusikaks on muidugi ameerika bluesid. Viimases osas kasutatakse rockmuusikat – Michael Jacksoni jt tänaste iidolite lugusid. Need lood on tugeva huumori ja isegi groteskiga võrstsitatud.

Omaette "puhastava" vahepala moodustab "Tütarlaps ja surm" Franz Schuberti Keelpillikvarteti muusikale. Etenduse kunstnik on Andrew Storer Inglismaalt, "Tütarlapse ja surma" on kujundanud Robert North ise. Kaasa teeb hulk tantsijaid, kes oma esmakohatumisel maailmakuulsa Robert Northi koreograafiaga paistavad end üsna kindlalt tundvat. Igatahes on see õhtu meie jaoks uudne: sulam klassikast ja kaasajast, traagikast ja elurõõmust, sekka ehk satiirigi.

Mare Põldmäe,

ESTONIA teatri pressiesindaja

EESTI LUULE KOOL

Vabandame
hr VALDEK MIKKALI ees !

Eelmises lehes (nr 3, 8. märts) avaldasime prof V. Mikkali kõne meie ülikoolis vabariigi aastapäevaaktusel. Seal tsiteeris lugupeetud keemiaprofessor mõnevõrra ootamatult rohkesti Eesti luuletajaid läbi aegade. Ühe luuletuse järel oli autorina nimetatud Hando Runnel, kes kahjuks toimetaja kerge käelikutuse tulemusena muutus Artur Alliksaareks. Vabandame siiralt ja tunneme häbi – tunded, mis tänases Eestis on sedavõrd defitsiitsed – olgu nad vähemalt siin!

Aga – ühed head luuletajad mõlemad, ja ühed head luuletused mõlemad. Olgu nad kevade ja igaviku märgiks kõigile meile meeldetuletuseks täielikult ära toodud.

Artur Alliksaar

AEG

Ei ole paremaid, halvemaid aegu.
On ainult hetk, milles viibime praegu.
Mis kord on alanud, lõppu sel pole.
Kestma jääb kaunis, kestma jääb kole.

Ei ole süngeid, ei naljakaid aegu.
Võrdsed on hetked, kõik nad on praegu.
Elul on tung kanda edasi elu,
jällegi Kronos et saaks mõne lelu.

Ei ole möödunud või tulevaid aegu.
On ainult nüüd ja on ainult praegu.
Säilib, mis sattunud hetkede sattu.
Ainuski silmapilk teisest ei kattu.

Ei ole mõttetult elatud aegu.
Mõte ei pruugigi selguda praegu.
Vähemat, rohkemat olla ei võimuks.
Parajal määral saab elu meilt lõivuks.

Ei ole kaduvaid, kõduvaid aegu.
Alles jääb hetk, milles asume praegu.
Aeg, mis on tekinud, enam ei haju,
kui seda jäävust ka meeled ei taju.

Hando Runnel

EI TAHA MINA TAGASI

EI TEA MIS KULDSEID AEGU,
ma tahan olla õnnelik siinsamas ja just praegu
ja nõnda väga õnnelik kuis üldse jaksab olla,
ma tahan olla õnnelik või üldse mitte olla!

(Ei taha mina tagasi noid kaugaid kuldseid aegu,
ma tahan olla ise just siin samas ja just praegu,
just praegu siin just õnnelik just mina tahan olla,
just mina siin, just praegu siin, jah armastada, olla!)

Ilus, ilus, ilus on maa,
ilus on maa mida armastan.

TOIMETUS

SEKSUAALHARIDUS EI TINGI NOORTE VARASEMAT VÕI SUURENENUD SEKSUAALAKTIIVSUST

Arvamus, et seksi- ja AIDSi-alane haridus võib suurendada noorte seksuaalaktiivsust, on oluline takistus juurutamiseks noortele mõeldud HIVi ja muude seksuaalselt levivate nakkuste vältimist käsitlevaid programme. Samuti on õpetust preservatiividest ja teistest raseduse vältimise vahenditest peetud samaväärseks varase seksi lubamisega.

Haridusjuhid on sageli nentunud sellist arvamustel põhinevat vanemate vastuseisu, eriti siis, kui programmid on mõeldud noorematele õpilastele.

Vastuseks sellele tegime ülevaate uurimustest, mis käsitlevad koolides läbi viidava seksuaalhariduse mõju. Neist üheksateistkümnes töös on uuritud sellise õpetuse mõju seksuaalelu alustamise eale, samuti seksuaalaktiivsusele.

Nimetatud üheksateistkümnest uurimusest ilmnis selge tendents:

- ükski uurimistöö ei näidanud, et seksuaalharidus viiks varasemale

või suurenenud seksuaalaktiivsusele;

- kahes uurimuses täheldati, et seksuaalharidus viib seksuaalelu hilisemale alustamisele või seksuaalaktiivsuse vähenemisele;
- kaks uurimust näitasid, et juurdepääs rasestumisvastaste vahenditele ja sellealane nõustamine ei põhjusta varasemat või suurenenud seksuaalaktiivsust;
- kümne uuringu alusel viib seksuaalharidus turvaseksi nõuete ulatuslikumale järgimisele seksuaalselt aktiivsete noorte hulgas.

Õppeprogrammid, mis propageerivad nii seksuaalelu hilisemat alustamist kui ka seda juba alustanutele turvaseksi, osutusid efektiivsemaks kui vaid seksist loobumist käsitlevad. Leiti, et koolide seksuaalõpetus oli efektiivsem siis, kui see toimus enne seksuaalelu alustamist ja kui teadmistest enam rõhutati oskusi ja sotsiaalseid norme.

Lisaks sellele, kahe laiaulatusliku HIV-nakkust käsitleva programmi mõjul ei muutunud seksuaalelu alustamise vanus ega seksuaalaktiivsus, kuid suurenes preservatiivide ja rasestumisvastaste vahendite kasutamine.

Olemasolevad andmed seega näitavad, et seksi- ja AIDSi-alane haridus ei põhjusta noorte varasemat või suurenenud seksuaalaktiivsust. Veelgi enam, see viib turvaseksi nõuete ulatuslikumale järgimisele.

M. Baldo, P. Aggleton, G. Slutkin

Maaailma Tervishoiuorganisatsiooni Globaalne AIDSi Programm

Ajalehest ANTI-AIDSi UUDISED nr. 2, veebruar 1994.

Toimetusele saatnud seda lehte väljaandev Eesti Assotsiatsioon ANTI-AIDS

LUULEKEVAD '94

Ootame aasta suurimale luulevõistlusele osavõtutuid 1. juunini aadressil: EE0004 Tallinn, Salme 12, "Luulekevad 94". Soovitav on saata 5-6 luuletust. Kellel on midagi sahtlipõhjas varuks, võiks sealt salgukese posti pana kohe, sest tahame paremaid saabuvast võistlustöödest ka võistluse kestel ajakirjanduses tutvustada. (Kui saadate mitu korda, märkige ära, et olete ka varem saatnud). Lisaks riemele ja aadressile palume teatada õpilastel

kooli ja klassi või kursuse, täiskasvanuile vanuse ja elukutse. Soovi korral oleme valmis avaldama Teie luuletusi varjunime all, kuid meile palume teatada ka oma kodanikunimi; puudulikult vormistatud võistlustööd arvesse ei lähe. Zhürri loodab oma tööga toime tulla jaanipäevaks. Võitjaid autasustame suvises luulelaagris Kauksi rannas, millest osavõtt on laureaatidele tasuta. Võistluse paremiku avaldame trükkis: tahame Eesti

luulehuvilisi üllatada väikese luuleraamatuga, milles on palju häid luuletusi senitundmatutelt luuletajatelt. Saame selle mõtte teoks teha vaid Teie abiga, kallid luulesõbrad!

Temaatilisi ja vanuselisi piiranguid võistlusel pole. Saata võib ka lüürilist lühiproosat. II vooru jõudnuid kutsume osalema Eesti luuleliidu töös.

TOIMKOND

PARIM VÕIMALUS

luua suhteid tulevaseks karjääriks!

Ajakiri EHITUSPANORAAM pakub tööd

AJAKIRJANIKELE

Teemad: ehitus, kinnisvara arendus ning nendega seonduvad finants- ja juriidilised küsimused

Teated ☎ (26) -311 574